

Thai Social Science Journal

Original Article

Received: 13 June 2026

Revised: 5 August 2026

Accepted: 12 August 2026

เศรษฐกิจไทยในภาวะการเติบโตต่ำ: การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงโครงสร้างและความท้าทายในบริบทอาเซียน

Thailand's Low-Growth Economy: An Analysis of Structural Factors and Challenges in the ASEAN Context.

นายวรชัย ดำรงกุล¹

Mr.Warachai Dumrongkul

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาวะการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตของประเทศ และเปรียบเทียบกับสถานการณ์กับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลการศึกษาพบว่า เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญภาวะการเติบโตต่ำซึ่งเกิดจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายประการ ปัจจัยสำคัญได้แก่ การชะลอตัวของการส่งออกซึ่งเป็นกลไกสำคัญของเศรษฐกิจไทย การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค โดยเฉพาะเวียดนามและอินโดนีเซีย ตลอดจนระดับหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงซึ่งส่งผลต่อกำลังซื้อและการบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยยังคงพึ่งพาการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงและยังไม่สามารถยกระดับไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ ปัจจัยดังกล่าวสะท้อนถึงความเสี่ยงที่ประเทศไทยอาจเผชิญกับภาวะกับดักรายได้ปานกลางในระยะยาว บทความยังชี้ให้เห็นว่าภาวะการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยส่งผลกระทบต่อหลายมิติของระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ การชะลอตัวของการลงทุนภาคเอกชน การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และความเสี่ยงต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว หากไม่มีการดำเนินมาตรการเชิงนโยบายที่เหมาะสม ประเทศไทยอาจเผชิญความท้าทายในการรักษาความสามารถในการแข่งขันในภูมิภาค บทความเสนอว่า การแก้ไขปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะการยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรม การปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรม และการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่ มาตรการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างพื้นฐานสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว

¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar, Thailand

Corresponding author, e-mail: warachaidumrongkul@gmail.com

คำสำคัญ: การเติบโตทางเศรษฐกิจ, เศรษฐกิจไทย, ปัจจัยเชิงโครงสร้าง, กีดกันรายได้ปานกลาง, ความสามารถในการแข่งขัน

Abstract

This article examines the issue of low economic growth in Thailand over the past decade, focusing on the structural factors that constrain the country's long-term growth potential. The study aims to analyze the key determinants of Thailand's economic slowdown and to compare the country's economic performance with other Southeast Asian economies. The findings indicate that Thailand is experiencing a period of low economic growth driven by several structural constraints. Major factors include the slowdown in export performance, which has historically been a key engine of the Thai economy, increasing economic competition from neighboring countries such as Vietnam and Indonesia, and persistently high levels of household debt that constrain domestic consumption. In addition, Thailand's economic structure continues to rely heavily on medium-value manufacturing activities and has yet to fully transition toward an innovation-driven and technology-based economy. These structural limitations suggest that Thailand faces the risk of remaining trapped in the middle-income trap if structural reforms are not effectively implemented. The study also finds that the low-growth environment has broader implications for Thailand's economic system, including a slowdown in private investment, declining national competitiveness, and potential risks to long-term economic growth. Without appropriate policy responses, these challenges may weaken Thailand's ability to compete within the regional economy. Therefore, the article proposes that addressing Thailand's low economic growth requires comprehensive structural reforms, particularly upgrading the economic structure toward high-value industries, promoting the digital economy and innovation, reforming industrial policies, and improving workforce skills to meet the demands of a modern economy. These measures are essential for strengthening Thailand's competitiveness and ensuring sustainable economic growth in the long term.

Keywords: economic growth, Thai economy, structural factors, middle-income trap, competitiveness

1. บทนำ: เศรษฐกิจไทยในภาวะการเติบโตต่ำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเริ่มเผชิญแนวโน้มการเติบโตที่ชะลอตัวอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะหลังวิกฤตการเงินโลกและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจโลก อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของไทยมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ประเทศไทยจะยังคงมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับต้นๆของอาเซียน แต่ความสามารถในการขยายตัวทางเศรษฐกิจกลับอยู่ในระดับต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น เวียดนามหรืออินโดนีเซีย ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้นักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายจำนวนมากเริ่มตั้งคำถามว่าเศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญกับ “ภาวะการเติบโตต่ำ” ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2025)

รายงานเศรษฐกิจจากองค์กรระหว่างประเทศหลายแห่งได้สะท้อนให้เห็นแนวโน้มดังกล่าวอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น รายงานการสำรวจเศรษฐกิจของประเทศไทยปี 2025 องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD Economic Surveys: Thailand 2025) ชี้ว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มเติบโตในอัตราที่ต่ำกว่าเศรษฐกิจเกิดใหม่หลายประเทศในเอเชีย โดยปัจจัยสำคัญมาจากผลิตภาพแรงงานที่เติบโตช้าลง โครงสร้างอุตสาหกรรมที่ยังคงพึ่งพาการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูง และข้อจำกัดด้านการแข่งขันในตลาดภายในประเทศ (OECD, 2025) ในทำนองเดียวกันรายงานของธนาคารโลกยังระบุว่าเศรษฐกิจไทยเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้างหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก การแข่งขันด้านการผลิตจากประเทศเพื่อนบ้าน และการปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งล้วนส่งผลให้ศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยลดลงในระยะยาว (World Bank, 2026)

นอกจากนี้แนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจไทยยังสามารถสังเกตได้จากอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ในระดับเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศในภูมิภาค ตัวอย่างเช่น เวียดนามสามารถรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงอย่างต่อเนื่องจากการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต และการบูรณาการเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าโลก ในขณะที่อินโดนีเซียสามารถรักษาเสถียรภาพของการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการขยายตัวของตลาดภายในประเทศ และการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแม้ประเทศไทยจะมีพื้นฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง แต่การปรับตัวของโครงสร้างเศรษฐกิจอาจยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก (International Monetary Fund [IMF], 2026)

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์คือ ความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยอาจกำลังเผชิญกับ “กับดักรายได้ปานกลาง” ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ที่ประเทศไม่สามารถยกระดับเศรษฐกิจจากฐานการผลิตที่ใช้แรงงานต้นทุนต่ำไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะดังกล่าวส่งผลให้การเติบโตของผลิตภาพชะลอตัวและความสามารถในการแข่งขันลดลงในระยะยาว (Jitsuchon, 2012) หากไม่สามารถปรับโครงสร้างเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม ประเทศอาจเผชิญการเติบโตทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในบริบทดังกล่าว การศึกษาปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก และการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การทำความเข้าใจข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยไม่เพียงช่วยอธิบายสาเหตุของภาวะการเติบโตต่ำเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่เหมาะสมในอนาคต

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญสามประการ ประการแรกเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ทำให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตต่ำในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์เศรษฐกิจไทยกับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า และประการที่สามเพื่อเสนอแนะทางเชิงนโยบายที่สามารถช่วยยกระดับศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว การวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยให้เห็นภาพรวมของความท้าทายเชิงโครงสร้างที่เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญ และสามารถนำไปสู่การออกแบบนโยบายเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การศึกษาปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องพิจารณาผ่านกรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาและเศรษฐศาสตร์มหภาค ซึ่งช่วยอธิบายปัจจัยที่กำหนดศักยภาพการเติบโตของประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะทฤษฎีเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ แนวคิดเกี่ยวกับกักตุนรายได้ปานกลาง และแนวคิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจในบริบทเศรษฐกิจโลก การนำกรอบแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ช่วยให้สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างใดที่ทำให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค

2.1 ทฤษฎีการเติบโตทางเศรษฐกิจ

หนึ่งในทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการอธิบายการเติบโตทางเศรษฐกิจคือแบบจำลองการเติบโตของโซโลว์ (Solow Growth Model) ซึ่งเสนอว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญสามประการ ได้แก่ ทุน แรงงาน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แบบจำลองนี้ชี้ให้เห็นว่าในระยะยาว การเพิ่มขึ้นของทุนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้ หากปราศจากการพัฒนาผลิตภาพและเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Solow, 1956) แนวคิดดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากหลายประเทศสามารถเพิ่มการลงทุนในระยะหนึ่ง แต่เมื่อการสะสมทุนถึงระดับหนึ่ง การเติบโตทางเศรษฐกิจก็จะชะลอตัวลงหากไม่สามารถยกระดับเทคโนโลยีและผลิตภาพแรงงานได้

ต่อมานักเศรษฐศาสตร์ได้พัฒนาแนวคิดการเติบโตแบบภายใน(Endogenous Growth Theory) ซึ่งเน้นบทบาทของความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในฐานะปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ทฤษฎีนี้เสนอว่าการลงทุนในทุนมนุษย์ การวิจัยและพัฒนา และการสร้างนวัตกรรมสามารถทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียว(Romer, 1986) ในบริบทของประเทศไทยกำลังพัฒนา แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะแรงงาน การส่งเสริมการวิจัย และการสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาเศรษฐกิจไทยผ่านกรอบทฤษฎีดังกล่าว จะพบว่าหนึ่งในข้อจำกัดสำคัญคือการเติบโตของผลิตภาพแรงงานที่ค่อนข้างช้าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค รายงานขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ระบุว่าผลิตภาพแรงงานของไทยเติบโตในอัตราที่ต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี และโครงสร้างอุตสาหกรรมที่ยังไม่สามารถยกระดับไปสู่การผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูงได้อย่างเต็มที่ (OECD, 2025)

2.2 แนวคิด “กับดักรายได้ปานกลาง”

แนวคิด“กับดักรายได้ปานกลาง”(Middle-income trap) เป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ได้รับความสนใจอย่างมากในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา แนวคิดนี้อธิบายสถานการณ์ที่ประเทศสามารถพัฒนาเศรษฐกิจจากระดับรายได้ต่ำไปสู่ระดับรายได้ปานกลางได้สำเร็จ แต่กลับไม่สามารถยกระดับเศรษฐกิจไปสู่ประเทศรายได้สูงได้ เนื่องจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ เช่น การพึ่งพาการผลิตที่ใช้แรงงานราคาถูก การขาดนวัตกรรม และโครงสร้างอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสูงได้ (Jitsuchon, 2012)

ในช่วงแรกของการพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนามักสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็วจากการใช้แรงงานราคาถูก การลงทุนจากต่างประเทศ และการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการผลิต อย่างไรก็ตามเมื่อระดับรายได้ของประเทศเพิ่มขึ้น ต้นทุนแรงงานก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย หากประเทศไม่สามารถพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี หรือทักษะแรงงานเพื่อยกระดับการผลิตได้ เศรษฐกิจก็อาจเผชิญกับภาวะการเติบโตที่ชะลอตัวในระยะยาว

ในกรณีของประเทศไทย นักวิชาการจำนวนมากได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีลักษณะหลายประการที่สอดคล้องกับกับดักรายได้ปานกลาง เช่น การพึ่งพาอุตสาหกรรมการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูง การขาดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในระดับที่เพียงพอ และการพัฒนาทักษะแรงงานที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ (Jitsuchon, 2012) ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวมีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจผ่านนวัตกรรมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวคิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

นอกจากทฤษฎีการเติบโตทางเศรษฐกิจและแนวคิดกับดักรายได้ปานกลางแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจก็มีบทบาทสำคัญในการอธิบายศักยภาพการเติบโตของประเทศ หนึ่งในแนวคิดพื้นฐานคือแนวคิดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ซึ่งเสนอว่าประเทศควรผลิตสินค้าและบริการที่ตนมีต้นทุนต่ำหรือมีความได้เปรียบมากกว่าประเทศอื่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการค้าระหว่างประเทศและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตามในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ การแข่งขันทางเศรษฐกิจไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการผลิตสินค้าในประเทศเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chain) ซึ่งหมายถึงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่กระจายอยู่ในหลายประเทศ โดยแต่ละประเทศมีบทบาทในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิต เช่น การออกแบบ การผลิตชิ้นส่วน หรือการประกอบสินค้า ประเทศที่สามารถยกระดับบทบาทของตนในห่วงโซ่มูลค่าโลกไปสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น การวิจัย การออกแบบ หรือการพัฒนาเทคโนโลยี มักจะมีศักยภาพในการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า

ในบริบทของประเทศไทยการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกยังคงอยู่ในระดับที่เน้นการผลิต และการประกอบสินค้าเป็นหลักซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงนัก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเองได้ ความท้าทายสำคัญของเศรษฐกิจไทยจึงอยู่ที่การยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมไปสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระบบเศรษฐกิจโลก (OECD, 2025)

โดยสรุป แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจช่วยอธิบายได้ว่า การเติบโตของประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการสะสมทุนหรือแรงงานเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ นวัตกรรม เทคโนโลยี และความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจโลก การนำกรอบแนวคิดเหล่านี้มาวิเคราะห์เศรษฐกิจไทยจึงช่วยให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นว่าเหตุใดเศรษฐกิจไทยจึงเผชิญภาวะการเติบโตต่ำ และเหตุใดการปฏิรูปเชิงโครงสร้างจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับศักยภาพการเติบโตของประเทศในระยะยาว

3. โครงสร้างเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน

การจะทำความเข้าใจภาวะการเติบโตที่ต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะการผลิต แหล่งรายได้หลักของประเทศ และบทบาทของภาคเศรษฐกิจในส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการเติบโต โดยทั่วไปเศรษฐกิจไทยประกอบด้วยภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ การจ้างงาน และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ตาม โครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าวยังเผชิญข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลต่อศักยภาพการเติบโตในระยะยาว (OECD, 2025)

3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

เศรษฐกิจไทยมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบเปิดที่พึ่งพาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศค่อนข้างสูง ภาคการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และอาหารแปรรูป มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ภาคการผลิตไม่เพียงเป็นแหล่งรายได้หลักจากการส่งออกเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งการจ้างงานและการเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานระดับโลก อย่างไรก็ตามโครงสร้างอุตสาหกรรมของไทยส่วนใหญ่ยังอยู่ในกิจกรรมการผลิตระดับกลาง ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเองได้อย่างเต็มที่ (World Bank, 2026)

นอกจากภาคการผลิตแล้ว ภาคบริการยังมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะในด้านการค้า การเงิน การขนส่ง และบริการดิจิทัล ภาคบริการมีส่วนสูงในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคอื่น อย่างไรก็ตามภาคบริการของไทยจำนวนมากยังเป็นบริการที่ใช้แรงงานเข้มข้นและมีผลิตภาพไม่สูงนัก ซึ่งอาจจำกัดศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว (OECD, 2025)

อีกภาคเศรษฐกิจหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทยคือภาคการท่องเที่ยว ประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก รายได้จากการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ โดยช่วยสร้างรายได้จากต่างประเทศและสนับสนุนการจ้างงานในภาคบริการ อย่างไรก็ตามการพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวในระดับสูงก็อาจทำให้เศรษฐกิจมีความเปราะบางต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและเหตุการณ์ภายนอก เช่น วิกฤตเศรษฐกิจหรือการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ของประเทศ (World Bank, 2025)

3.2 บทบาทของการส่งออก

หนึ่งในลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจไทยคือการพึ่งพาการส่งออกในระดับสูง การส่งออกสินค้าและบริการมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกและดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการพึ่งพาการส่งออกในระดับสูงทำให้เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลก เช่น การชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า การเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก และความตึงเครียดทางการค้าระหว่างประเทศ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การเติบโตของการส่งออกไทยมีแนวโน้มชะลอตัวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศเวียดนามซึ่งสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เวียดนามกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และสินค้าอุตสาหกรรมหลายประเภท ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้การแข่งขันในตลาดการส่งออกมีความเข้มข้น

มากขึ้น และทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญความท้าทายในการรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก (IMF, 2026)

3.3 ปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย

แม้เศรษฐกิจไทยจะมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคง แต่ก็ยังเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างหลายประการที่จำกัดศักยภาพการเติบโตในระยะยาว หนึ่งในปัญหาสำคัญคือระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคอุตสาหกรรมที่ยังอยู่ในระดับไม่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนและภาครัฐยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่และการสร้างนวัตกรรมยังไม่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ (OECD, 2025)

นอกจากนี้โครงสร้างการผลิตของประเทศไทยยังค้ำหนักกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูง เช่น การประกอบสินค้าในห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งทำให้ความสามารถในการสร้างรายได้และเพิ่มผลิตภาพของเศรษฐกิจมีข้อจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงหรือสร้างนวัตกรรมของตนเองได้ ประเทศไทยจึงเผชิญความท้าทายในการยกระดับบทบาทของตนในห่วงโซ่มูลค่าโลก (World Bank, 2026)

โดยสรุปโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงทั้งจุดแข็งและข้อจำกัดของระบบเศรษฐกิจ แม้ประเทศจะมีฐานการผลิตที่แข็งแกร่งและมีภาคบริการที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ผลิตภาพ และโครงสร้างอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว การทำความเข้าใจข้อจำกัดเชิงโครงสร้างเหล่านี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบนโยบายเศรษฐกิจที่สามารถยกระดับศักยภาพการเติบโตของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

4. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตต่ำ

แม้ประเทศไทยจะมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่หลากหลายและมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกลับมีแนวโน้มชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดจากปัจจัยระยะสั้นเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากปัจจัยเชิงโครงสร้างหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว ปัจจัยสำคัญที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ การชะลอตัวของการส่งออก ระดับหนี้ครัวเรือนที่สูง และการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค (OECD, 2025; World Bank, 2026)

4.1 การส่งออกชะลอตัว

เศรษฐกิจไทยเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออกในระดับสูง โดยการส่งออกสินค้าและบริการมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจมาเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การเติบโตของการส่งออกไทยมีแนวโน้มชะลอตัวลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาค การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและการปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานโลกส่งผลให้การแข่งขันในตลาดส่งออกมีความเข้มข้นมากขึ้น ซึ่ง

กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก (International Monetary Fund [IMF], 2026)

หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการชะลอตัวของการส่งออกไทยคือการแข่งขันจากประเทศเวียดนาม ซึ่งสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และสินค้าเทคโนโลยี เวียดนามได้กลายเป็นศูนย์กลางการผลิตสำคัญของบริษัทข้ามชาติหลายแห่ง ส่งผลให้ประเทศสามารถขยายการส่งออกได้อย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความสำเร็จของเวียดนามส่วนหนึ่งมาจากนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบูรณาการเข้าสู่ระบบการค้าโลก (World Bank, 2026)

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เช่น ความผันผวนของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า ความตึงเครียดทางการค้า และการปรับโครงสร้างของห่วงโซ่อุปทานโลกก็ส่งผลต่อแนวโน้มการส่งออกของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ความต้องการสินค้าจากต่างประเทศก็ลดลงตามไปด้วย ซึ่งส่งผลให้การเติบโตของภาคการผลิตและการส่งออกของไทยลดลง (IMF, 2026)

4.2 ปัญหาหนี้ครัวเรือนสูง

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่จำกัดศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยคือระดับหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในเอเชีย หนี้ครัวเรือนของไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และกลายเป็นหนึ่งในความเสี่ยงสำคัญต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ การเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนสะท้อนถึงการพึ่งพาการกู้ยืมของภาคครัวเรือนเพื่อการบริโภคและการลงทุน ซึ่งอาจสร้างภาระทางการเงินในระยะยาว (Muthitacharoen et al., 2014)

ระดับหนี้ครัวเรือนที่สูงส่งผลต่อเศรษฐกิจผ่านหลายช่องทาง ประการแรกหนี้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ครัวเรือนต้องจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งไปใช้ในการชำระหนี้ ส่งผลให้ความสามารถในการบริโภคลดลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม ประการที่สองหนี้ครัวเรือนในระดับสูงอาจเพิ่มความเปราะบางของระบบการเงิน หากครัวเรือนไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด อาจนำไปสู่ปัญหานี้เสียในระบบธนาคารและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน (Jumpanoi, 2022)

นอกจากนี้ระดับหนี้ครัวเรือนที่สูงยังอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในระยะยาว เมื่อครัวเรือนมีภาระหนี้สูง การตัดสินใจบริโภคและการลงทุนของครัวเรือนก็อาจถูกจำกัด ซึ่งส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศเติบโตช้าลง และส่งผลกระทบต่อขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม (OECD, 2025)

4.3 การแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากปัจจัยด้านการส่งออกและหนี้ครัวเรือนแล้ว การแข่งขันทางเศรษฐกิจจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียนก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาหลาย

ประเทศในภูมิภาคได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเหล่านั้นในตลาดโลก

ตัวอย่างเช่นเวียดนามที่สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศกลายเป็นฐานการผลิตสำคัญของบริษัทข้ามชาติหลายแห่ง อินโดนีเซียเองก็มีการดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ในขณะที่มาเลเซียได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก (World Bank, 2025)

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเหล่านี้ เศรษฐกิจไทยยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โครงสร้างอุตสาหกรรมที่ยังคงเน้นการผลิตสินค้าในระดับกลาง และการพัฒนาทักษะแรงงานที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลกลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว

5. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

ภาวะการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยไม่ได้ส่งผลกระทบเพียงในระยะสั้นเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อโครงสร้างและศักยภาพของเศรษฐกิจในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านการลงทุน ความสามารถในการแข่งขัน และแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต หากเศรษฐกิจไม่สามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศอาจเผชิญข้อจำกัดในการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัจจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ผลกระทบของภาวะการเติบโตต่ำต่อเศรษฐกิจไทยในหลายมิติ (OECD, 2025)

5.1 การชะลอตัวของการลงทุน

หนึ่งในผลกระทบสำคัญของภาวะการเติบโตต่ำคือการชะลอตัวของการลงทุนทั้งจากภาคเอกชนและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขยายศักยภาพการผลิตของเศรษฐกิจ หากภาคธุรกิจมีความเชื่อมั่นต่อแนวโน้มเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐ การลงทุนในเครื่องจักร เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อเศรษฐกิจมีแนวโน้มเติบโตต่ำและความต้องการสินค้าในตลาดชะลอตัว ภาคธุรกิจก็อาจชะลอการลงทุนเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

รายงานเศรษฐกิจหลายฉบับระบุว่า การลงทุนภาคเอกชนของไทยเติบโตในอัตราที่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งทำให้การลงทุนจากบริษัทข้ามชาติบางส่วนย้ายไปยังประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า เช่น เวียดนาม หรือประเทศที่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่แข่งขันได้มากกว่า (World Bank, 2026) เมื่อการลงทุนใหม่ลดลง ศักยภาพการผลิตของเศรษฐกิจก็มีแนวโน้มเติบโตช้าลง ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว

นอกจากนี้การลงทุนในนวัตกรรมและเทคโนโลยีของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้วและประเทศเศรษฐกิจใหม่ในเอเชีย การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่จำกัดอาจส่งผลให้การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่และการเพิ่มผลิตภาพของเศรษฐกิจเกิดขึ้นอย่างช้า ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว (OECD, 2025)

5.2 การลดลงของความสามารถในการแข่งขัน

ภาวะการเติบโตต่ำยังส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทยในเวทีระหว่างประเทศ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ผลิตภาพแรงงาน ระดับเทคโนโลยี โครงสร้างอุตสาหกรรม และคุณภาพของสถาบันทางเศรษฐกิจ หากประเทศไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีหรือยกระดับโครงสร้างการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการแข่งขันก็มีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศได้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่นเวียดนามได้กลายเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และสินค้าเทคโนโลยีในภูมิภาค เนื่องจากสามารถดึงดูดการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติได้จำนวนมาก ขณะที่มาเลเซียให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง และอินโดนีเซียมีการดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ (IMF, 2026)

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเหล่านี้ เศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพาการผลิตสินค้าในระดับกลางและกิจกรรมการประกอบสินค้าเป็นหลัก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก หากประเทศไทยไม่สามารถยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมไปสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น การวิจัย การออกแบบ หรือการพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระบบเศรษฐกิจโลกอาจลดลงในระยะยาว (OECD, 2025)

5.3 ความเสี่ยงต่อการเติบโตระยะยาว

ผลกระทบที่สำคัญที่สุดของภาวะการเติบโตต่ำคือ ความเสี่ยงต่อศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว หากเศรษฐกิจไม่สามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติและการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนก็อาจเกิดขึ้นอย่างช้า นอกจากนี้การเติบโตต่ำยังอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของรัฐในการจัดเก็บรายได้และลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และระบบสวัสดิการสังคม

ในมุมมองของเศรษฐศาสตร์การพัฒนา การเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวขึ้นอยู่กับความสามารถของประเทศในการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน พัฒนาเทคโนโลยี และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก หากประเทศไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อเพิ่มศักยภาพการเติบโตได้ เศรษฐกิจอาจเผชิญภาวะการเติบโตต่ำอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว (World Bank, 2026)

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องดำเนินการในหลายมิติ ทั้งการส่งเสริมการลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การยกระดับทักษะแรงงาน และการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น มาตรการเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทยและการรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว.

7. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อภาวะการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทย จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยมาตรการเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง การพัฒนานวัตกรรม และการยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่ หากประเทศไทยสามารถดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจและลดความเสี่ยงจากภาวะการเติบโตต่ำในระยะยาว (OECD, 2025; World Bank, 2025)

7.1 การยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจ

แนวทางสำคัญประการแรกในการแก้ไขปัญหาการเติบโตต่ำคือการยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นฐานสามารถช่วยเพิ่มผลิตภาพแรงงานและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ให้กับประเทศ

ในบริบทของเศรษฐกิจโลกยุคปัจจุบัน หลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญญาประดิษฐ์ และเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสูงและช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดโลก การส่งเสริมอุตสาหกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และการสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเติบโตของธุรกิจเทคโนโลยี (World Bank, 2025)

นอกจากนี้ การยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจยังควรมุ่งเน้นการปรับบทบาทของประเทศไทยในห่วงโซ่มูลค่าโลก จากการเป็นฐานการผลิตและการประกอบสินค้า ไปสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น การออกแบบสินค้า การพัฒนาเทคโนโลยี และการสร้างแบรนด์ของตนเอง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะช่วยเพิ่มรายได้ของประเทศและเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว (OECD, 2025)

7.2 การปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรม

อีกหนึ่งแนวทางสำคัญคือการปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ในอดีตนโยบายอุตสาหกรรมของไทยมุ่งเน้นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามในบริบทของ

เศรษฐกิจยุคใหม่ นโยบายอุตสาหกรรมจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเพิ่มมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต

การปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรมควรมุ่งเน้นการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรม และการเติบโตในระยะยาว เช่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมสีเขียว นอกจากนี้ รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและการสร้างธุรกิจใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (OECD, 2025)

อีกประเด็นสำคัญคือการปรับปรุงกฎระเบียบและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เอื้อต่อการลงทุนและนวัตกรรม การลดอุปสรรคด้านกฎระเบียบ การเพิ่มความโปร่งใสของนโยบาย และการพัฒนาระบบสนับสนุนผู้ประกอบการสามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนในกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

7.3 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันคือการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มผลิตภาพของแรงงานและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโลก

การส่งเสริมนวัตกรรมจำเป็นต้องอาศัยการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจ มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย การพัฒนาระบบนิเวศทางนวัตกรรมที่เข้มแข็งสามารถช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจ (World Bank, 2025)

นอกจากการพัฒนานวัตกรรมแล้ว การพัฒนาทักษะแรงงานก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เศรษฐกิจยุคใหม่ต้องการแรงงานที่มีทักษะสูง โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล วิศวกรรม และการจัดการนวัตกรรม ดังนั้น การพัฒนาระบบการศึกษาและการฝึกอบรมแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว

โดยสรุปการแก้ไขปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องอาศัยมาตรการเชิงนโยบายครอบคลุมหลายมิติ ทั้งการยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรม และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หากประเทศไทยสามารถดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว.

สรุป

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยผ่านมุมมองเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตของประเทศในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จากการศึกษาพบว่าแม้ประเทศไทยจะมีฐานเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคงและมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกลับมีแนวโน้มชะลอตัวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ เช่น เวียดนามและอินโดนีเซีย ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย ซึ่งทำให้ศักยภาพการเติบโตของประเทศลดลงในระยะยาว

จากการวิเคราะห์กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ พบว่าการเติบโตของประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการสะสมทุนหรือแรงงานเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับผลิตภาพ เทคโนโลยี นวัตกรรม และโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศ แนวคิดเกี่ยวกับกับดักรายได้ปานกลางยังช่วยอธิบายสถานการณ์ของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพาการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงและยังไม่สามารถยกระดับไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้การวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจไทยยังพบว่าประเทศยังคงพึ่งพาการส่งออกและภาคการท่องเที่ยวในระดับสูง ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมจำนวนมากยังอยู่ในกิจกรรมการผลิตระดับกลางในห่วงโซ่มูลค่าโลก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตต่ำ ได้แก่ การชะลอตัวของการส่งออก การแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค และระดับหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน

ผลกระทบจากภาวะการเติบโตต่ำดังกล่าวส่งผลต่อเศรษฐกิจไทยในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการชะลอตัวของการลงทุน การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และความเสี่ยงต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว หากไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้างได้อย่างเหมาะสม ประเทศไทยอาจเผชิญภาวะการเติบโตต่ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการเติบโตต่ำของเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องอาศัยมาตรการเชิงนโยบายที่ครอบคลุมหลายมิติ โดยเฉพาะการยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และนวัตกรรม การปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจโลก และการพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการเหล่านี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสร้างพื้นฐานสำคัญสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

Apaitan, T. (2020). Common ownership, domestic competition, and export. PIER Discussion Paper No. 140. Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.

- International Monetary Fund. (2026). Thailand: 2025 Article IV consultation—Staff report; press release; and statement by the executive director for Thailand. International Monetary Fund.
- Jitsuchon, S. (2012). Thailand in a middle-income trap. *TDRI Quarterly Review*, 27(2), 13–20.
- Jumpanoi, P. (2022). The determinants of Thai household debt: A macro-level analysis. *Journal of Demography*, 38(2), 74–98.
- Muthitacharoen, A., Chucherd, T., & Sae Chua, P. (2014). Rising household debt: Implications for economic stability. Bank of Thailand Symposium Paper.
- National Economic and Social Development Council. (2026). Thai economic performance in Q4 of 2025 and outlook for 2026. NESDC.
- North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge University Press.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *OECD economic surveys: Thailand 2025*. OECD Publishing.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *OECD capital market review of Thailand 2025*. OECD Publishing.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *Strengthening productivity analysis for policymaking in Thailand*. OECD Publishing.
- Romer, P. M. (1986). Increasing returns and long-run growth. *Journal of Political Economy*, 94(5), 1002–1037.
- Solow, R. M. (1956). A contribution to the theory of economic growth. *Quarterly Journal of Economics*, 70(1), 65–94.
- World Bank. (2025). *Thailand economic monitor: Unleashing growth—Innovation, SMEs and startups*. World Bank.
- World Bank. (2026). *Thailand economic monitor: Advanced green transition*. World Bank.
- World Bank. (2026). *Thailand monthly economic monitor*. World Bank.